

Naročnina

naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 5.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 26. junija 1938.

ŠTEV. 26.

Naše prebivalstvo.

Ni še dolgo tega, ko je naš državni statistični urad objavil nekaj zanimivih števil o naraščanju prebivalstva v naši državi. Od leta 1921 do konca leta 1936 se je pomnožilo prebivalstvo za več nego tri milijone in naša država, ki je ob svoji ustanovitvi štela okrog 12 milijonov, bo imela ob 20 letnici obstoja, če računamo takšen prirastek kot do sedaj, blizu 15 in pol milijona prebivalcev. Povprečni naravni prirastek znaša 14,45 na tisoč. To je številka s katero daleč prednjačimo večini evropskih kulturnih narodov. Vzemimo n. pr. statistiko češkoslovaške države, kjer vidimo, da je znašal naravni prirastek l. 1936 le 4 od tisoč. Mnogo je še narodov v Evropi, ki ne dosežejo niti tega števila. Iz tega je razvidna velika življenska sila našega naroda in številke nam govoré o življenski sposobnosti, ki zmagovito premaguje vse gospodarske in zlasti tudi zdravstvene ovire naravnega porastka. Ne smemo pozabiti, da živi naš narod gospodarsko in socialno še v zelo neurejenih razmerah in da se organizacija skrbi za njegovo zdravje po mnogih krajih, ako jih primerjamo z razmerami drugod še zelo pomanjkljivo. Da so zdravstvene razmere res pomanjkljive se vidi iz sledečega: Na 1000 prebivalcev se v Jugoslaviji rodi tekom enega leta 31,45 otrok, a od teh jih umrje 17. Grozna številka, ki ne rabi posebnih pojasnil. Da se to število skrči je potrebno velikega dela in tu se odpira polje ogromnih dolžnosti in nalog ter skrbi za bodočnost jugoslovenskega rodu. Le po tej poti bomo dospeli do večje notranje in zunanje moči in našemu zdravemu narodu se odpira pot do prvih položajev ne le na Balkanu temveč v Evropi. Dobra gospodarska in socialna politika, večja skrb za zdravje naroda, delo za prosvetni podvig najširših slojev, so sredstva, ki nas morejo v pičlih letih pripeljati do 20 milijona.

Prebivalstvo pa ne narašča v vseh banovinah enako. Najbolj se je dvignilo v drinski banovini in to z 1,200.000 duš na 1,750.000

kar znači 45 odstotkov v dobrih 15 letih. Moravska banovina je pomnožila svoje prebivalstvo za skoraj 400.000, savska za 450.000, dunavska za 350.000, zetska za 250.000, vardarska za več nego 400.000 prebivalcev itd. To so izredne številke. Temu se moramo res čuditi če samo pomislimo na velik porast prebivalstva posebno v južnih banovinah, kjer živi naš narod v silno primitivnih razmerah. To je živa slika življenske sile in odpornosti tega ljudstva. Da bi nam postalo v bližnji bodočnosti tesno v naši državi se še ni treba bati. Najbolj gosto je naseljeno prebivalstvo v dunavski banovini kjer živi 81 ljudi na kvadratni kilometer. Za njo pride dravska s 75, savska s 70, drinska 63, vardarska 47, zetska 33 itd. Povprečna naseljenost Jugoslavije je znašala 1921. leta 48 prebivalcev, koncem 1936 pa 61 prebivalcev. Ta številka so že daleč pod evropsko normalo in v naši državi je še dovolj prostora za naše bodoče rodove, ki si bodo lahko ustvarili z boljšim izkoriščanjem zemlje in njenih produktov, obrtne ter industrijske možnosti, znosnejše življenje.

Ob teh ugodnih številkah pa se moramo resno zamisliti nad podatki, ki jih izkazuje statistika glede Slovencev. Število prebivalstva v naši banovini se je namreč najmanj pomnožilo. Leta 1921. je štela Slovenija 1,060.000 prebivalcev koncem leta 1936. pa 1,192.000. Prebivalstvo se je torej pomnožilo v 15 letih za 132.000, dočim je v najmanjših dveh banovinah, v zetski in primorski, narastlo mnogo jače, ter znaša prirastek zetske več nego 250.000 in primorske več nego 160.000 duš. Kje je temu vzrok, da smo ob ustanovitvi države Slovenci tvorili skoraj desetino njenega prebivalstva, danes smo le še dobra petnajstina. Velik del slovenskega ozemlja je izven meja Jugoslavije. Mnogo naših ljudi pa je odšlo v hrvaške in srbske kraje, kjer so našli delo in družino. Po neki statistiki znaša število samostojno in službeno zaposlenih ljudi v drugih krajih Jugoslavije okrog 80.000. Če računamo, da jih ima samo polovica svoje rodbine, pridemo do številke, ki predstavlja že zelo občuten odstotek celokupnega slovenskega števila.

POLITIKA

Prejšnji teden so bile na Hrvatskem predvsem v Zagrebu in na Duvanjskem polju proslave v čast bratoma Radičema. V nekaterih krajih je bila udeležba precej velika, na drugih pa razmeroma zelo majhna. Ker je dr. Maček odšel na počitnice na svoje posestvo v Kupinec, kjer bo ostal do jeseni in po objavi njegove politične pisarne, da tamkaj ne bo sprejemal nobenih obiskov, na Hrvatskem v doglednejšem času ni pričakovati važnejših političnih dogodkov.

Tekom zadnjih dni srbijanski del združene opozicije ni imel večjih sestankov in iz mrtvila jih ni mogel spraviti niti eden izmed prvih voditeljev te politične skupine, Aca Stanojević, ki se je nenadoma pojavil v Beogradu. Sploh se pa ta del opozicije hudo krši in to radi nekaterih njenih predstavnikov, ki se upirajo navodilom glavnega vodstva.

Med židi v Vojvodini je nastalo neko gibanje, ki gre za tem, da se ves židovski živelj preusmeri v smislu ju-

goslovanskega nacionalizma. Pripravljajo se ustanovitev nove nacionalne organizacije, kateri člani bi bili pripadniki židovske vere. Naloga tega društva bo po zgledu nekdanjih židov v Beogradu in drugih mestih, tudi židom v Vojvodini dati tisto zavest, da se bodo po imenu in po prepričanju imenovali „Jugoslovani Mojzesove vere“, kakor so se nekdanj židje v Srbiji imenovali „Srbi Mojzesove vere“.

Člani Združenja jugoslovanskih kmetijskih strokovnjakov so v času pravoslavniških binkoštnih praznikov zborovali v Beogradu. Govorilo je več znanih govornikov, ki so se vsi zavzemali za preureditev kmetijskega poka na naših šolah.

Bivši minister in senator dr. Kulovec je na sestankih JRZ v Dubrovniku poudarjal zasluge vlade dr. Stojadinovića in dokazoval, da morajo vsi državljani, zlasti pa Hrvati sodelovati s to vlado in opustiti dosedanja politiko neaktivnosti.

Eden izmed voditeljev političnega tabora dr. Mačka, je dejal na ne-

kem zborovanju, da mu je dr. Maček nekoč rekel, da upa na svoj 60 rojstni dan dočakati trenutek, ko bo hrvatski narod svoboden. „Zato se zavečajte“, je zaključil govornik, „da dan zmage ni več daleč in da je trenutek ustvaritve hrvatskih narodnih idealov že zelo blizu“.

Na Češkoslovaškem se položaj razvija ugodno ter je slednjič odstranjena velika nevarnost za svetovni mir. To je predvsem zasluga hladnokrvne politike češkoslovaške vlade, ki ni hotela poslušati nespametne nasvete boljševiške agitacije, ter se je rajši držala nasvetov zapadnih prijateljev Anglije in Francije. Obe državi sta v usodnih trenutkih močno podprli, a sta ji odsvetovali, da bi segla po izrednih vojaških ukrepih, na primer po uvedbi triletne vojaške službe, ki bi imelo za posledico samo še večje razjarjenje sosedov in zaostritev napetosti do skrajne meje. Tako se je pa položaj trenutno popolnoma razčistil.

V bivši Avstriji so razpuščena vsa katoliška dijaška društva. Vse njihovo premoženje, ki dosega v vrednosti našega denarja 55 milijonov dinarjev, je bilo zaplenjeno.

Na Daljnem vzhodu traja vojna z vso srditostjo dalje. Vojna sreča se je ponovno nasmehnila Japoncem, katerim se je posrečilo, da so po več zaporednih bitkah zlomili junaški odpor Kitajcev. Pred boljšo oboroženo in bolj izvežbano japonsko vojsko so se morali Kitajci umakniti še globlje v notranjost države. Da bi ustavili japonsko prodiranje, so Kitajci razdrli nasipe ob rekah in preplavili ogromne površine zemlje. Njih namen je bil dosežen ter je bilo japonsko napredovanje ustavljeno. Kitajski maršal Čankajšek je dejal, da bo vojna na Daljnem vzhodu še dolgo trajala in čim globlje bodo Japonci prodirali na Kitajsko, tem slabše bo zanje.

Španski general Franco je izbojeval veliko zmago ter zasedel važno mesto Castellon. S tem je prišla 123 km sredozemska obala pod njegovo oblast. Zajeli so okrog 10.000 rdečih vojakov ter mnogo orožja in streliva.

V Moskvi bodo v kratkem začeli novi veleizdajniški proces. Tokrat je ruski diktator Stalin postavil pred sodišče večje število poslanikov ter vojaških strokovnjakov. Kakša usoda jih čaka, ni težko uganiti. Kako je ruski diktator neusmiljen, je najbolj razvidno iz tega, da je dal pred dnevi ustreliti svojega prijatelja in sotrudnika Preobraženskega, ki je bil znan kot eden izmed najuglednejših članov komunistične stranke.

3. JULIJA VELIKA TOMBOLA OLEPŠEVALNEGA DRUŠTVA M. SOBOTA
1 9 3 8 I. DOBITEK NOV OSEBNI AVTO!!!

Banovinska kmetijska šola v Rakičanu pri Murški Soboti

Prvo šolsko leto na tem na novo ustanovljenem zavodu se začne s 1. oktobrom 1938. Šola je enoletna in traja od 1. oktobra do 31. avgusta. Pouk v šoli podaja učencem zaokroženo strokovno znanje v teoriji in praksi iz vseh panog kmetijstva predvsem pa iz poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in deloma tudi iz vinarstva v takem obsegu, da ga lahko učenci po dovrstitvi šole s pridom uporabljajo na domačih posestvih. Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo hrano in vso drugo oskrbo. Za sprejem so določeni isti pogoji, kakor veljajo za sprejem gojencev v ostale kmetijske šole v Sloveniji. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in ne večja od 25 let ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša 75 Din do največ 300 Din.

Prošnje za spreje (banovinski kolek 10 Din) je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole v Rakičanu pri Murški Soboti takoj, najkasneje pa do 1. avgusta 1938 in priložiti:

1. kristni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odtasno zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o moralnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 5. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek 4 Din), da bodo krili stroške šolanja, 6. obvezno izjavo staršev ali varuha (banovinski kolek 4 Din), ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu iz javnih sredstev prejete zneske podpore, 7. davčno ali občinsko potrdilo o imovinskem stanju, o velikosti posestva in o višini neposrednih davkov pri vseh onih prosilcih, ki reflektirajo na znižanje vzdrževalnine.

Pridni sinovi manj premožnih posestnikov pa naj obenem zaprosijo za primerno mesečno podporo pri pristojnih sreskih kmetijskih odborih. O sprejemu se obveste prosilci pisмено. Vsa nadaljna pojasnila daje na željo ravnateljstvo. Prosilci se naprošajo, da vložijo prošnje za sprejem čimprej, najkasneje pa do 1. avgusta t. l. To je potrebno predvsem iz razloga, da ima ravnateljstvo pravočasno vse potrebne podatke na razpolago v svrhu predloga na kralj. bansko upravo za podelitev banovinske podpore poedinim prosilcem.

Ravnatelj: Ing. MIKUŽ.

Čestitamo

Pri Kodilovih v Tropovcih je bilo letos za Ivanovo prav veselo. Gospod upravitelj Ivan Kodila je v krogu svoje družine praznoval svoj imendan in zaokroženo (vojaška doba) štiridesetletno zvesto službovanje na veleposestvu g. grofa Mikeša na Tišini.

Vsako pozna simpatičnega in vedno dobrohotnega upravitelja gospoda Kodila. Da, prav dobro je poznan po celem Prekmurju in drugod ne samo kot dobrohoten i prijazen gospod, marveč tudi kot prvovrstni gospodarstvenik. Saj se ima veleposestvo in njemu zahvaliti, da je srečno prebredlo vse gospodarske pretresiljaje po vojnem času in da se je obdržalo na današnji zavidljivi višini.

S posebnim povdankom omenjamo vzorno urejeno drevesnico, v kateri se goji pod skrbnim nadzorstvom g. upravitelja Kodila, raznovrstno sadno drevje, cvetlice in vse druge rastline potrebne za opleševanje parkov in vrtov, zbrane iz cele Evrope. Mnogo je parkov, vrtov in sadovnjakov v Evropi, ki jih določijo raznovrstne rastline nabavljene iz drevesnice g. upravitelja Kodila Ivana.

Veleposestvo g. grofa Mikeša je lahko ponosno in srečno, da si je zbralo in 40 let obdržalo v službi tako zvestega, vsestransko razumnega in skrbnega upravitelja. Ponosen je pa lahko tudi upravitelj gospod Kodila na tako dolgo službovanje pri enem gospodarju, posebno pa na uspehe, ki jih je dosegel v prid veleposestva, v svoj sloves in v veselje svoje družine, posebno pa soproge gospe Fanike, ki se skupno z njim radujejo tega redkega jubileja.

Iz srca čestitamo upravitelju g. Kodilu k imendani, zaokroženi štiridesetletni zvestega službovanja in dobremu glasu, ki ga je med nami pridobil z željo, da bi bilo tudi njegovo bodoče delovanje kronano z uspehi.

Kedaj se popravi pretrgan nasip na Kučnici?

Zadnja poplava je v velikem razdalju raztrgala nasip na Kučnici v območju kraja Petajnci. Ta odprtina je še zmeraj nepopravljena in ako se jo temeljito ne zamaši, bo voda ob prvem naraščanju reke Mure zopet prihrumela v Petajnce in v nadalnje vasi. Potrebno je takoj podvzeti vse, da se raztrgani nasip popravi in ne čakati na proračunsko možnost banovine, kakor je rekel banski svetnik g. Bajlec na nekem shodu.

Obupno stanje ceste pri mostu v Dokležovju

Mesec dni je minulo, odkar je poplava razruvala cesto, propuste in male mostove v Dokležovju, toda še do danes ni to tako popravljeno, da bi odgovarjalo tovorno avtomobilskemu prometu. Zasilna poprava razdrte ceste in mostov ne zadostuje gotovosti vedno naraščajočemu vozovnemu prometu in tako smo v tem pogledu že mesec dni odrezani od ostalih krajev onstran Mure.

Tudi glavni leseni most na Muri je voda tako razrahljala, da ni varno voziti po njem s teškim tovorom in če se ti nedostatki takoj temeljito ne popravijo se bo na mostu gotovo pripetila velika nesreča. Koliko časa bomo še čakali na temeljito odpravo teh nedostatkov? Apeliramo na mero-dajne faktorje, posebno na sreski cestni odbor lendavski, da to čimprej uredijo.

Ciril-Methodova družba, mati obmejnim šolam, širiteljica prosvete, omike in napredka v Prekmurju.

Po svetovni vojni je prčela družba sv. Ciril Metoda zopet z živahnim delovanjem zlasti v Prekmurju, kjer ni bilo slovenskih knjig. Od vseh strani so prihajale prošnje na družbo, kar je še bolj podčrtati njeno potrebo po obstoju tudi v svobodni Jugoslaviji. Njeno delovanje pa je bilo tiho, zato si tudi ne moremo predstavljati velikih vsot, ki jih je žrtvovala od leta 1921. do 1937. samo Prekmurju. Navesti hočem podpore, ki jih je izdala družba v omenjeni dobi prekmurjskim obmejnim šolam z namenom, da dvigne narodni čut in smisel za to družbo.

Postavka za šolske knjige in učila	120.953 Din
Postavka za gledališke odre	8.050 Din
Postavka za leposlovne knjige	8.858 Din
Postavka za božičnice	61.263 Din
Postavka za razna izplačila	16.440 Din

Skupaj: 216.564 Din

Ti tisočaki niso puhle fraze, ampak teško nabran denar zavednih Slovencev in Slovenk, ki kličejo poedinca k delu in zavednosti.

300 naših delavcev odpotuje v Nemčijo

Vsled poplave na ozemlju ob reki Muri je nastalo med prebivalstvom veliko pomankanje denarja in drugih potrebščin. Lastnikom teh zemljišč je voda uničila vse pridelke in mnogo poslopij. Po nekod so polja tako razruvana in namočena, da jih ni mogoče obdelovati za setev jesenskih pridelkov. Družinski očetje so v skrbeh za preživljanje svojih družin in živine v bodoči zimi. Da bi se temu opomoglo, je narodni poslanec g. Benko Josip pri Ministrstvu notranjih zadev izposloval dovoljenje za odhod v Nemčijo na delo 300 delavcem predvsem iz poplavljenega ozemlja.

CIRIL-METODOVA prva prireditelj v M. Soboti

Na Petrovo, dne 29. junija, priredi Ciril-Methodova podružnica v Murški Soboti plesno zabavo na sokolskem telovadišču. Apeliramo na širšo javnost, da se udeleži te zabave v čim večjem številu. Poskrbljeno bo za vse, kar lahko spravi človeka v dobro voljo, ne da bi pri tem preveč trpel njegov žep. Prav raditega ne bo vstopnine. Ker je to prva veselica naše podružnice, prosimo, da se odzovete vsi našemu vljudnemu vabilu.

Čiščenje vodnjakov

Zadnja poplava je napolnila z umazano vodo in drugimi zdravju škodljivimi snovmi veliko število vodnjakov po naših vaseh ob Muri. Iz zdravstvenih ozirov bi se moralo te vodnjake že davno očistiti. Toda narod nima dovolj denarnih sredstev za plačilo izčrpanje vode, ki bi se morala izvršiti potoma najete motorne sesalke. Domače brizgalne so namreč prešibke za temeljito izsesanje vode iz vodnjakov. Bati se je, da bo narod vsled uživanja te vode obolel. Banski svetnik g. Bajlec je sicer na nekem shodu povedal, da je od banske uprave za ureditev vodnjakov izposloval 80 tisoč dinarjev podpore, da pa so nekateri posestniki denarno podporo odklonili. Koliko je resnica na tem nemoremo povedati, čudno se nam pa zdi trditev, da bi nekdo podporo odklonil.

3. julij se bliža!

Splošno zanimanje zbuja doslej največja tombola v Prekmurju, ki jo priredi Tujskoprometno in opleševalno društvo v Murški Soboti, dne 3. julija 1938 popoldne ob 3. uri na sportnem igrišču v Murški Soboti.

To bo nedvomno dogodek, kakršnega Murška Sobotica in celo Prekmurje ter sosedni srezji še niso doživeli. Ni čudno torej, ako se za to veliko tombolo opaža naokrog največje zanimanje. Samo ob sebi je razumljivo, da se ljudje zanimajo zlasti za prekrasni štirisedežni luksuzni avtomobil znamke Opel v vrednosti Din 30.000.—, ki tvori glavni dobiček bližajoče se največje tombole, kar jih je bilo doslej pri nas. Drugi dobiček je kompletna spalnica v vrednosti 4.200.— ter še 1000 krasnih in dragocenih dobitkov v skupni vrednosti Din 45.000.—

Sežite po tombolskih tablicah, ki se prodajajo v predprodaji v vseh trgovinah v M. Soboti po ceni Din 5.—

PRIDITE VSI NA TO NAJVEČJO TOMBOLO — BOSTE ZADOVOLJNI!

Obširno zasledovanje razbojnika Dokića

V velikih hribovitih gozdovih homoljskega sreza (vshodna Srbija) domuje razbojnik Pavle Dokić, ki ima na vesti veliko število umorov, vlomov in drugih teških kaznivih dejanj. Z svojimi pomagači vstrahuje že več let ljudstvo tega sreza, tako da ni nikdo varen pred njim. Da bi se nepoštenemu delovanju tega opasnega zločinca napravilo konec, je komandant niškega žandarmerijskega puka

pukovnik g. Nikola Iskrič zbral v homoljskem srezu 310 orožnikov, ki pod njegovo komando zasledujejo Dokića.

Poznamo stvarno in energično delovanje pukovnika Iskriča iz dobe, ko je bil poveljnik murskosobočke žandarmerijske čete in smo prepričani, da bo tokrat z svojimi orožniki napravil konec zločinskem delovanju razbojnika Dokića.

Pogovor dveh prijateljev

Jánoš sobočanec, Števan goričanec.

Jánoš: Dober den Boug dáj Štefan, H. ála Bougl, da ste ozdravili, pa ni kaj nej hūšega pri zdrávji.

Števan: Nej sam ešče popolnoma zdrav, ali nej sam mogo strpeti, tak sam bio želen priti v soboto.

Jánoš: Ste prinesli kaj novoga?

Števan: Novoga nej sam prinesao, ali čūjem, ka Vi máte nekaj novoga, nekši novi mašin za dešč.

Jánoš: Ja, doubili smo že škropilni auto; teško smo ga čakali, ali vendar je prišo.

Števan: Ejno vidim ka ide, tou je pa nekša velika náprava. Lepou je tou za Soboto, ka se Vam nede tak pod nous kadilo, kak nam vesničarom.

Jánoš: Če de dobra, tou mo ešče videli, zdaj jo g. Žalik zméron vō proba, pa preiskávle, kakše falinge bi najšao.

Števan: Ka pa kaj drūgoga pri Vas? Vidim kak lepou máte na šetališči stole pripravlene. Sobota se modernizera, tak vō vidi, kak če bi v kakšem kopališči sedo.

Jánoš: Ja kopališče tūdi mámo, moderno, pa klopi, sunčanje, senčanje, retko visiko drevje, pa gousto tūdi. Mi mámo olupševálno pa tujskoprometno drūštvo, pa tou dosta skrbi za lepoto Sobote, pa tūdi za promet z avtomobili, ka naj se tá škropilnica vōponūca.

Števan: Ka se pa tou telko autojov vozi, vej pa gnes je ponedek pa takši promet, že sam jih lekar 12 prešteo.

Jánoš: Znáte naš poslānc tūdi za tou skrbi naj si poglédnejo Soboto. Pa nekša proba je na teške automobile, pa je pouzvaio v Soboto, naj vō sprobajo, če se ceste kadijo, pa zdaj ešče njegovi zrāven zméron gori pa doli vozijo.

Števan: No te pa zdaj li vōsprobajte, če tou prašnobo lejko zadūšite.

Jánoš: Prašine nede več, tou nedovolijo več gospodje od Centralne pa od Krone hotela, ár te ne bi mogli meti več vōnej stolov zdejvani. Tou dovolenje drūgi krčmārje nemajo. Tisti morejo meti svoje vrte, pa svojo lastno senco.

Števan: No ja, tou razmim; kde bi mogla občina vzeti telko vrtov, pa telko sence, ka bi vsem krčmārom dála, pa tūdi za drāge peneze nebi mogla tou napraviti.

Jánoš: Vej so ovi krčmārje na tou čemerni, ka tej májo tou senco od občine, da znáte predsednik krčmārov je v občinskem odbori tak odločo, pa občina nūca dohotke.

Števan: Če bi jas bio te odločilni, jas bi vsem dao v parki potrebno senco, pa te se nieden nebi meo pritožiti.

Jánoš: Tá senca v parki se pa nūca za osveženje, za pomladitev. Tū se začne spoznávanje mladézni, nadaljavanje pa je fazanerija.

Števan: Drágl Jánoš! Večkrát idem domou po toj fazaneriji i vnougo kaj opázim i si mislim: Boug moj, če bi tou drevje gučati znalo, kelko nevoule bi tou povzroučilo, kelko ločitvi bi bilo, kelko tožb bi nastalo.

Jánoš: Števan Vi tou ne vejte; gnesdén moderno žive mladézen i tak tūdi mi starejši nūcamo razvedrilo, narávo kak jo je Boug stvoro, da jo uživamo.

Števan: Razmim. Zahválte se, ka sta tam tou fazanerijo teva dvā gospouda kúpila, gvūšno sta mislila na vse tou, kak midva.

Zbougom. Dīgouč si va pá dale zguřávala.

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— DNE 3. JULIJA 1938 **OTVORITEV VRTA** gostilne ČERNJAVIČ v Murski Soboti.

— **Procesija na Telovo.** Pohvalno se moramo izraziti na red, ki je bil letos v procesiji upeljan. Udeleženci so namreč korakali složno štirje v eni vrsti, kar je bilo lepo za opazovati.

— **Strelska družina v M. Soboti** obdržal svoj redni letni občni zbor dne 30. junija 1938 ob 20. uri v mali dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti. Vabijo se vsi člani, zlasti pa rezervni oficirji in odsluženi vojaki, da se občnega zborapolnoštevilno udeleže.

— **X. klasa.** Pod tem imenom je bila priobčena v zadnji številki Murske Krajine zahvala zavedni i pozrtvovalni X. klasi — sedanjim našim oficirjem — ki je dne 12. junija nabrala za Ciril Metodovo podružnico v M. Soboti, znesek 135 Din. Da ne bo zamere, moramo to poročilo v toliko popraviti, da velja naša zahvala VIII. klasi. Od X. klase pričakujemo še, da bo sledila lepemu vzgledu.

— **Škropilni auto je došel.** Pre potrební škropilni auto, katerega so naši sobočanci nabavili, je bil dne 15. t. m. pripeljan v Mursko Soboto. Ko so isti dan začeli z avtom škropiti naše ulice, je narod to novo pridobitev z zanimanjem opazoval. V to svrhu napravljen avto je res praktično urejen, kajti z njim se lahko hitro in izdatno poškropijo vse ulice. Stem bodo odpravljene mnoge pritožbe občinstva o močno zaprašenih ulicah.

— **Zgubljeno.** Dne 1. junija 1938 je nekdo zgubil na potu od železniške postaje do trgovine Štivan v M. Soboti, trgovsko, sokolsko, gasilsko in obmejno legitimacijo. Vse to se je nahajalo v denarnici. Pošten najditelj se prosi, da to proti primerni nagradi preda v upravi našega lista.

— **Eden avto več.** Trgovec g. Čeh Franjo v M. Soboti si je nabavil avto in s tem pomnožil število lastnikov avtomobilov našega mesta. Samo . . .

— **Poskusna avtovožnja.** Naše vojaštvo preizkuša 10 avtomobilov raznovrstnih tvrdk. Na potu v Prekmurje se je kolona teh avtomobilov dne 20. t. m. predpoldne ustavila v Murski Soboti. Spremljevalci, med katerimi je bil tudi pukovnik, so si ogledali tovarno mesnih izdelkov. Po zakuski na vrtu restavracije gospoda Benko Josipa so nadaljevali pot proti Varaždinu v Zagreb. Upamo, da so odnesli od nas najboljšje utise.

Najnovejši modeli

ZÜNDAPP, VICTORIA, ARDIE

stalno na zalogi. Niske cene, ugodni plačilni pogoji.

Samo pri tt.

ŠTIVAN ERNEST

motorna vozila, kolesa, šivalni in pisalni stroji, radio aparati i. t. d.

— **Natakarski vajenec** se sprejme v uk v Kolodvorsko restavracijo na Pragerskem. Vsa oskrba v hiši. Osebnost se predstaviti pri g. FAFLIKU Hotel Central v Murski Soboti.

DOPISI:

— **Dar za poplavljenec.** Prečastiti gospod župnik Horvat Franc v Velikih Dolencih je nabral za poplavljenec znesek 232.50 Din. Občinski odbor Rdečega križa v Šalovcih je daroval za poplavljenec znesek 300 Din. Vsem darovalcem najlepša hvala!

— **Okrožne gasilske vaje** se bodo vršile dne 26. junija 1938 v Vančavasi, Nuskovi in Radovcih. Vaj v Vančavasi se udeleži 10, v Nuskovi 6 in v Radovcih 4 gasilskih čet. Po vajah se priredijo povsod gasilske veselice. — V Vančavasi pri poznani dobrohotni gostilničarki Lini Filisarjevi.

— **Brod na Petanjcih.** V bodočem tednu bo začel prevažati tudi vozove. Do tedaj bo namreč napravljena od poplave razruvana cesta in mostovi na obeh straneh reke. Sicer se vse to predolgo zavlačuje. V to svrhu bi morali biti krediti takoj na rapolago.

— **Bokrači.** Ob udeležbi 6 gasilskih čet se bodo pri nas dne 26. t. m. vršile gasilske vaje. Po vajah bo pa v gozdu pod „Bukvo“ prosta zabava. Prijatelji gasilstva vlijudno vabljeni.

— **Lemerje.** Pri nas so se vršile 19. t. m. okrožne gasilske vaje. Vaj se je udeležilo 133 gasilcev. Sodelovala je tudi gasilska četa Murska Sobota tovarna Benko s svojo motorko. Pod komando g. Benka ml. so gasilci te čete res lepo in taktno izvedli šolske vaje po novem vežbovniku, ki ga je za motorne brizgalne starešina župe g. Benko Josip sam sestavil. Vaj se je udeležil osebno starešina in narodni poslanec g. Benko. Gasilske čete so strumno nastopile in izvedle vse zadatke prav dobro. Posebno je bil lep nastop naraščajnikov čete Puconci. Iz radovednosti je vajam prisostvovalo mnogo ljudi in vsi okoliški župani ter dosti zunanjih gostov. Po dovršenih vajah se je na dvorišču gostilne Benčec razvila ljudska veselica, ki je v najboljšem razpoloženju trajala dolgo v noč.

— **Tatvina ure in zlate verižice.** Trgovka ga. Knez Matilda v Predanovcih je 18. junija t. l. ob 18. uri odšla iz trgovine po nekem opravku v dvorišče. V tem času je stopil v trgovino in na to poleg stoječo kuhinjo Jauk Franc iz Ropoč. Tu je ukradel

srebrno žepno uro z zlato verižico, ki je bila na omarici. Ko je pa naglo zapustil trgovino je bil opažen od sosedove službenice, ki je g. Knezovo takoj na to opozorila. Ga. Knezova je v naglici ugotovila, da je ura in verižica iz kuhinje ukradena in je tatvino takoj naznanila orožnikom v Bodoncih, ki so šli tatu nasproti, ga srečali v Zenkovic, preiskali in pri njem našli ukradeno uro in verižico. Jauk je tatvino priznal in bil ovaden sodnji, ki mu bo gotovo odmerila zasluženo kazen.

Dari:

Iz Murske Sobote so darovali za poplavljenec občine Murska Sobota okolica sledeči: Kreditna banka d. d. 1000 Din, Prekmurska banka d. d. 200 Din, g. Dr. Valji Aleksander odvetnik 200 Din. — Občinska uprava občine Murska Sobota okolica se vsem darovalcem najlepše zahvaljuje.

AUTOMOBILI I KOMARCI

Za vreme vašeg odmora, kada preduzimate šetnje u automobilu i prelazite dnevno nekoliko stotina kilometara i vaš motor guta mnogo litara benzina, posvedujete nesumnjivo toliko pažnju prirodnim lepotama, da vam uopšte ne preostane vremena za razmišljanje. A oni, koji zbog svoje dužnosti svakodnevno ponovo prevajaju velika rastojanja bilo na rasklimatanoj-kaldri ili na glatkom betonu, obično nisu u raspoloženju potrebnom na razmišljanje.

Verovatno je, dakle, da nikada niste došli na misao, da bi vam komarci mogli jednom onemogućiti vožnju u automobilu; ne zato što bi vas možda napali u masama, već zato, što bi bili u stanju, da cenu guma isteraju do takve visine, da ih običan smrtnik ne bi mogao kupiti. Kako je to moguće? Plantaže gume leže isključivo u vlažnim i toplim predelima, dakle tamo gde se mogu komarci najbolje razvijati. Jedna od najrasprostranjenijih vrsta je anofeles, komarac koji prouzrokuje malariju. Posljedna toga je, da se direktori gume moraju neprestano baviti suzbijanjem malarije, jer bi inače kros kratko vreme njihov ceo posao prestao da radi. Veliki fabrikanti automobila pokušali su, da izbegnu svaki rizik na taj način, što su osnovali sami svoje plantaže tako, da mogu pokriti svoju potrebu gume iz sopstvenih sredstava. Ford naprimer ima plantaže u Braziliji, dok veliko preduzeće Fajerston poseduje plantaže u zapadnoj Africi (Liberija).

Ova preduzeća vrlo dobro uvideju korist od suzbijanja malarije i smatraju, da im se novac, koji upotrebljavaju za kupovanje kinina dobro rentira. Odbor Društva naroda za suzbijanje malarije preporučuje za predjivanje malarije uzimanje 0.4 grama kinina dnevno. Troškovi okopćani sa ovom merom tako su neznacajni, da bi svaka plataža u tropima najviše naškodila sebi samoj, ako nebi svome personalu pružila ovu malu količinu kinina.

Položnice

smo priložili gotovim naročnikom in jih prosimo, da naročnino poravnajo sicer bomo istim dostavljateljista ustavili

Varujmo se gozdnih škodljivcev.

Zraven gori opisanega škoduje na smreki tudi 25 mm veliki šesterezobni smrekov lubadar, kateri je tudi veliki kvarljivec posebno na tanjšem in mlajšem drevju. Njegove poti leže precej globoko v lesu ter imajo obliko zvezde. Vabimo ga na tanjši material.

Tudi bor ima mnogo različnih malih kvarljivcev, od katerih so nekateri zelo nevarni. Že meseca marca se je ob priliki lupljenja borovih debel moglo opaziti polno kratkih nalahko zavrtih rovov. Te rove dela majhen črn hrošček z gladkim zadkom. To je veliki strženar ali obrezač. Ličinke žro neenakomerne in včasih popolnoma prepletene poti pod skorjo debeloskornjatih borov. Napada le leže drevje in panje posekanih dreves. Bolj nevarni so dorastli hroščki, kateri se posebno poleti (avgusta) zavrtajo 5-7 cm pod vrhom letošnjih poganjkov, se pregrizejo do sredine mladice in žro po strženu navzgor. Ker je poganjek oslabiljen, ga prvi močnejši veter odlomi, drevje pa potem izgleda kot ostrženo. Na tleh je polno vršičev. Škoda je včasih zelo občutna, ker izgubi drevo mnogo zelenih mladih iglic, katere so nujno potrebne za prehranjevanje in rast drevesa. Drevo slabi in trpi prirastek na lesu.

Obranimmo se jih uspešno, če vse hlode in panje posekanih dreves olupimo, borova drva pa izvozimo iz gozda.

Kakor iz teh izvajanj vidimo, je prvo in najučinkovitejše sredstvo za preprečitev razmnožitve to, da se ves posekan, posebno debelejši material, kateri bo ostal čez poletje v gozdu, olupl in da se poseka vse po vetru, snegu ali drugače poškodovano drevje. Zavedajmo se, da s temi opravili, katera izgledajo s'cer malenkostna, koristimo mnogo sebi in drugim.

Tudi gozdni zakon ima v poglavju o gozdopolicijskih predpisih določilo, da morajo posestniki v slučaju, če se pojavi škodljivi mrčes, preuzeti že sami vse mere za zatiranje odnosno omejitve, istočasno pa to javiti sres. načelstvu. Oblastvo po svojih strokovnih organih preizkusi poduzete mere in odredi vse potrebno, da se razširitev prepreči. Pazimo na naše gozdove, dokler so zdravi, ker jih bo pozneje težko ohraniti. M. P.

iz delovanja Združbe trgovcev

v Murški Soboti.

Kontrola cvetličnega in travnega semenja namenjenega za izvoz. Združenje trgovcev v M. Soboti opozarja prizadete člane, ki se morda bavijo z izvozom cvetličnega in travnega semenja, na pravilnik, ki je objavljen v „Službenem listu“ od 8. junija t. l. kos 46. Pravilnik vsebuje stroge predpise kako je ravnati pri manipulacijah za izvoz omenjenega semenja, zato priporočamo, da ga prouče.

„Trgoski list“ šte. 65 od 17. junija t. l. objavlja vse detaje o po-

teku veličastnega kongresa trgovcev Jugoslavije, ki se je vršil v dnevih 11. in 12. junija t. l. Priporočamo članstvu, da si omenjeno številko „Trgovskega lista“ naroče, ker iz objavljenih referatov se lahko prepriča, kako važen je bil ta kongres in kakšne koristne in dalekosežne sklepe si je ta kongres osvojil.

Popravek. V zadnji številki smo v članku „Odmevi III. trgovskega kongresa“ pomotoma objavili, da se je med drugimi kot delegat udeležil kongresa g. Šiftar Ernest, mesto ŠTIVAN Ernest. Objavljamo ta popravek, da ne bo nesporazuma.

Za vzgled članstvu. Ko je združenje povabilo članstvo, da bi se udeležilo kongresa v Ljubljani v čimvečjem številu, sta se priglasila med drugimi tudi g. Golob Ludvik iz Moravca in Baller Ludvik iz Sebeborceva. Odločila sta, da potujeta v Ljubljano s kolesi. Nista se ustrašila dolge poti do Ljubljane, ki je iz Murške Sote oddaljena 230 km in sta jo prevozila v enem dnevu. Odrinila sta v petek dne 10. junija zjutraj ob 4. uri in prispela v Ljubljano istega dne v mraku ob pol deveti uri zvečer. Podjetnost imenovanih, zlasti zanimanje, ki stá ga pokazala za kongres, naj služi drugim članom združenja za vzgled v stanovski zavesti. Občudovati moramo zlasti odločnost in vstrajnost člana g. Goloba, ki je kakor mladenič 20 let tvegá štrpác kolesarenja do Ljubljane, čeprav se je že davno srečal z Abrahamom. Njemu, takisto tudi g. Ballerju gre kot zavednima stanovskima tovarišema za njiju požrtvovalnost vse priznanje. — Uprava.

ZAPISNIK

XVII. redne glavne skupščine Združenja trgovcev za srez Murška Sobota v Murški Soboti z dne 30. aprila 1938.

Imenovanje zapisnikarja in dveh overovateljev.

Za zapisnikarja imenujem tajnika združenja g. Aleksandra Vebleta; za overovatelje zapisnika pa gg. Golob Ludvika in Schnurer Josipa.

Počastitev umrlih članov.

Predno preidemo k razpravam posameznih točk dnevnega reda, nas kliče tovariška dolžnost, da se spomnimo onih tovarišev, ki niso več med nami. Neizprosna smrt je v minuli dobi iztrgala iz naših vrst sledeče tovariše:

Mesarič Štefana, Kúhar Jožefa, Hahn Hermana, Múlnér Franca, Krall Franca, Nadai Josipa, Šinko Štefana in Žilavec Mihaela.

Prosim vse navzoče, da počastimo spomin pokojnikov ter jim zakličemo trikratni „Slava“.

Poročilo predsednika.

Slavna skupščina! Po sklepu lanskega letne glavne skupščine je dobila uprava združenja pooblastilo, da razpravlja o zopetnem pristopu naše organizacije v Zvezo trgovskih združenj dravske banovine v Ljubljani. Uprava našega združenja je ugotovila, da so odstranjene vse tiste ovire, ki so bile povod, da smo morali svoječasno našo Zvezno organizacijo zapustiti. Z

našim ponovnim pristopom v Zvezo smo dali pobudo še drugim trgovskim združenjem, ki so bili svojčas izstopili iz Zveze, da so sedaj zopet pod okriljem naše Zvezne organizacije in danes lahko rečemo, da je celokupno trgovstvo v dravski banovini kompaktno organizirano.

Našo združenje je v minuli poslovni dobi budno pazilo, da se je ob prvem času zanimalo za vsa vprašanja, ki so le količikaj ogrožale eksistenco našega stanu. Naša zakonodajna telesa so z nekam mrzlično živahnostjo pripravljala najrazličnejše zakone, uredbe, naredbe itd., ki so nas razočarali. Dobili smo nov združni zakon. Ta zakon daje sedaj zadrugam še večje privilegije kot poprejšnji zakon. Trgovstvo je prišlo v borbi proti nelegalnim konzumarstvom z dežja pod kap. Dobili smo nov trgovinski zakon. Ta zakon sicer še ni dobil moč, ker mora biti za to objavljen poseben zakon. Že takoj, ko je bilo besedilo trgovskega zakona objavljeno v Službenih glasilih, so se objavile najrazličnejše kritike. Te kritike značijo, da trgovinski zakon, katerega smo zahtevali že izza preobrata, za današnje gospodarske razmere ni dober. Treba bo, da se ga v nekaterih določilih popravi.

Z obrtnim zakonom, ki smo ga dobili novembra meseca 1931 in je stopil v veljavo februarja meseca 1932 tudi nismo bili zadovoljni že od vsega začetka. Praksa je pokazala, da smo imeli z našimi kritikami prav. Sedaj se pripravljá novega obrtnega zakona. Dobili smo najrazličnejše predloge in združenje je s svoje strani stavilo že pred leti nekatere predloge, da se izvestne določbe obrtnega zakona odpravijo določila krošnjarskih privilegijev in da se zahteva za dotičnega, ki hoče pričeti kakšno trgovino, da se izkaže s primerno kvalifikacijo, to je s triletno učno dobo in z večletno prakso kot pomočnik. Pri redakciji zakonske novele obrtnega zakona so angažirane vse naše stanovske organizacije in Zbornice ter upamo, ha bodo konference, sestanki in posveti, ki se v ta namen vršijo, rodile dobre in koristne zaključke.

Prav nezadovoljni smo z današnjim sistemom davčne politike. Združenje je s svoje strani pokrepilo vse mogoče mere, da se pritisk davčnega vijaka omili. V tem pogledu smo našim članom z najrazličnejšimi nasveti pomagali, da se jih je obvarovalo pred pobudnostnimi obremenitvami. Davčni pritisk je posebno v našem srezu usoden, ker naš srez ne zmora radi popolne obubožanosti našega prebivalstva prispevati toliko, kolikor država od nas zahteva. Vsako leto se iz našega sreza izselijo do 10.000 ljudi, ki se podajo kot sezonski delavci v razne tuje države, da tam nekaj zaslužijo in da s temi zaslužki popravijo svoje podrté domove, poljedelsko orodje itd. Radi obubožanosti prebivalstva v našem srezu trpi vsa pridobitnost bodisi v trgovini, obrti in v skromni industriji v kolikor jo pač v našem Prekmurju imamo. Združenje je po-

krenilo akcijo, da se malim in srednjim trgovcem predpiše davčni pavšal. Poseben odbor je sestavil lestvico pavšala in smo jo predložili Zbornici, da naš predlog uvrsti med tiste zahteve, ki tvorijo podlago v akciji za spremembo našega davčnega sistema.

Že na lanskega letnem občnem zboru sem poročal kako nas je „Politika“ v začetku leta 1937 nesramno napadla in nazvala nas prekmurske trgovce za tihotapce in da se družimo s cigani, ki nam pri tihotapskih poslih pomagajo. Uprava je zahtevala od odgovornih činiteljev „Politike“ zadoščenje. Prišla pa je med tem amnestija, ki je segla tudi v prestopke po zakonu o tisku in tako je ostalo naše trgovstvo brez zadoščenja.

CENIK

najvažnejših življenskih potrebščin

Sladkor v kockah in prahu	1 kg	Din 16.—
Sladkor kristalni	1 kg	Din 14.50
Sol mleta morska z vrečo	1 kg	Din 3.—
Sol mineralna z vrečo	1 kg	Din 2.75
Sol min. za živ. z vrečo	1 kg	Din 1.50
Moka pšenična Ia. Ban. Ogg	1 kg	Din 4.75
Moka pšenična domača Ogg	1 kg	Din 4.50
Moka ržena Ia.	1 kg	Din 4.—
Moka ržena IIa.	1 kg	Din —
Kavini surrogati „Frank“	1 kg	Din 19.—
Kava pražena „Minas“	1 kg	Din 68.—
Kava pražena „Santos“	1 kg	Din 80.—
Riža glazirana navadna	1 kg	Din 8.—
Riža karolina	1 kg	Din 10.—
Rozine grške navadne	1 kg	Din 14.—
Rozine grške prima	1 kg	Din 16.—
Milo „Zlatorog“ in „Schicht“	1 kg	Din 12.—
Milo „Zlat.“ in „Schicht“ terp.	1 kg	Din 13.—

V bodoče bomo od časa do časa objavljali vedno dnevne cene raznemu blagu na domačem tržišču.

V nedeljo 26. junija ob 14. uri se pri županu TITAN-u v Černelavcih proda 18 let stara zdrava kobila.

Za vse izolacije proti vodi, vlagi in za hitro vezavo cementa

BETONIT

Za vlago nepropustni notranji in zunanji omet

Izolator

BETONIT,
kem. izd. Maribor
(Zahtevajte navodila.)

Zaloga MURSKA SOBOTA,
Aleksandrova c. 19. (pri Faftiku)

Vino in jabolčnik

dobite vsako množino pri FRANC SENČAR
Mala Nedelja — Ljutomer.

Arondirano posestvo

lepo urejeno 30 oralov z goricami, pri Jeruzalemu prodam. Poslopja skoraj nova. ANTON MAKOVEC, Grlava, pošta Križevci. —

Stanovanje

obstoječe iz dve sobe
se takoj izda.
Prodajajo se rabljena okna in vrata ter deske.
Informacije M. Sobota, Aleksandrova c. 25.

PRODA SE dobro ohranjen
PIANINO-KLAVIR
znamke Bösendorfer. Naslov se poizve
v Prekmurjski Tiskarni v Murški Soboti.

Prodaja

radi bolezní garnituro
HOFFER 800 kugellager z motorjem na drvo 12 HP: ena mlatilnica MARSCHAL 1050 v zelo dobrem stanju. Eden motor G A N Z sposoben za mlin ali žago, 40 HP 4 cilindrski.

Fritz Štefan Dol. Lendava